

# Gårdsnytt 1/2013



## Enebybergs Gårds Förening

---

### Innehåll

<i>Kalendarium</i> .....	1
<i>Ordförandens ord</i> .....	2
<i>Engagera Dig i Enebybergs Gårds Förening!</i> .....	2
<i>Kallelse till årsmöte med Enebybergs Gårds Förening</i> .....	3
<i>Föreningens verksamhetsberättelse för 2012 i sammandrag</i> .....	3
<i>Är du intresserad av Enebybergs historia och utveckling?</i> .....	4
<i>Kulturbiennalen i Danderyd 2013</i> .....	4
<i>"Kungakartan" utställd på biblioteket</i> .....	5
<i>Dansbanan i Västra Enebyberg</i> .....	6
<i>En vandring om nöjen, kultur och föreningsliv</i> .....	8
<i>Enebybergs Gårds Förening medlemsavgift för 2013</i> .....	8

---

### Kalendarium

*Måndagen den 28 januari-lördagen den 16 februari*

Utställning på biblioteket i Träffpunkt Enebyberg

**Om tillkomsten av villastäderna i Danderyd kring sekelskiftet 1800-1900.**

*Tisdagen den 5 februari kl 19 på Enebybergs gård*

**Går Du i säljtankar?**

September fastighetsförmedling med säte i Enebyberg berättar om hur Du förbereder Din husförsäljning.

*Tisdagen den 5 mars på Enebybergs gård*

Kl. 19.00 Enebybergs Gårds Förenings årsmöte

Kl. 19.30 Kaffe

Kl. 20:00 Öppet hus

Stadsarkitekten Jamal Esfahani talar över ämnet **Att bygga och bo i Danderyd.**

---

---

## Ordförandens ord

*Kära gamla, nya och blivande föreningsmedlemmar!*

Verksamhetsåret 2012 är nu avslutat för föreningen. Under det gångna året genomfördes ett femtontal olika arrangemang med olika inriktning, det största som vanligt midsommarfirandet på Enebybergs gård. Ett annat uppmärksammat arrangemang var de fyra hembygdsföreningarnas gemensamma utställning vid Danderydsgården i samband med kungaparets besök i Danderyd.

2013 inleds med flera intressanta program. Årets första aktivitet är vår utställning på biblioteket i Träffpunkten om hur villastäderna i Danderyd kom till. Den öppnades i slutet av januari. Den första programkvällen för året, med rubriken *Går Du i säljtankar* med September Fastighetsförmedling, genomfördes den 5 februari. Föreningens årsmöte (föreningsmöte) äger rum tisdagen den 5 mars. Mors Dag och midsommar firas som vanligt och traditionellt på Enebybergs gård. Därtill kommer andra program.

En viktig uppgift för föreningen är att värna om Enebybergs gård och dess skick. Många, både medlemmar och andra enebybergsbor, stöter på om brister i underhållet och skötseln av gården. Enebybergs gård ägs och förvaltas av Danderyds kommun genom dess tekniska kontor, som ansvarar för såväl inre och yttre underhåll som för skötsel av trädgården. Föreningen uppmärksammar fortlöpande Tekniska kontoret på brister i underhåll och skötsel.

Vår förening är helt beroende av medlemmarnas och andra enebybergares medverkan och stöd i verksamheten. Det framgår med särskild tydlighet vid föreningens uppskattade midsommarfirande på Enebybergs gård. Det välbesökta firandet står och faller med dem som ställer upp och hjälper till med allt det som behövs, från tidiga morgonen och under hela dagen.

Fler än var fjärde enebybergfamilj är medlem i föreningen. Många har kommit med förslag till föreningen om verksamheten. De flesta av förslagsställarna är också väl medvetna om att om deras förslag skall kunna förverkligas kan de själva behöva ställa upp och medverka eller bidra på något sätt. Kom med Dina förslag! Din medverkan i stort och smått är välkommen och viktig! Hör av Dig!

Välkomna till Enebybergs Gårds Förening under 2013!

*Jan Olof Carlsson*

---

## **Engagera Dig i Enebybergs Gårds Förening!**

Föreningens valberedning söker Dig som vill medverka i föreningens verksamhet. Det kan innebära att ingå i föreningens styrelse eller att på annat sätt vara engagerad i våra aktiviteter. Eller kanske känner Du någon som Du tror är intresserad och lämplig att på något sätt arbeta för föreningen.

Kontakta någon av oss i valberedningen och tala om vem Du är eller vem Du tror skulle vilja engagera sig. Vi är tacksamma för alla förslag!

Bengt Almgren, [bengt.almgren@telia.com](mailto:bengt.almgren@telia.com), 08-768 33 32

Inger Strömbom, [inger.strombom@kristdemokraterna.se](mailto:inger.strombom@kristdemokraterna.se), 08-755 90 57

---

## **Kallelse till årsmöte med Enebybergs Gårds Förening**

Styrelsen för Enebybergs Gårds Förening kallar härmed medlemmarna till stadgeenligt årsmöte (föreningsmöte)

Tisdagen den 5 mars 2013 klockan 19:00-19:30 på Enebybergs gård.

Efter årsmötet serveras kaffe m.m.  
Omkring klockan 20 börjar kvällens *öppna* program varvid

Stadsarkitekten Jamal Esfahani talar över ämnet *Att bygga och bo i Danderyd*

Årsmöteshandlingar kommer att finnas tillgängliga för föreningens medlemmar dels vid årsmötet, dels från och med den 21 februari 2013 hos följande ledamöter av styrelsen:

Jan Olof Carlsson  
Fenixvägen 5  
08-758 50 07

Jan Löfgren  
Slångränd 13  
08-758 77 84

---

## **Föreningens verksamhetsberättelse för 2012 i sammandrag**

Föreningens verksamhet under 2012 har varit omfattande, med ett 15-tal olika arrangemang. Ett par av dem genomfördes i samarbete med de övriga tre hembygdsföreningarna i Danderyd. Föreningens traditionella midsommarfirande på Enebybergs gård var som vanligt mycket välbesökt. Den utställning som de fyra hembygdsföreningarna genomförde i Kvarnparken vid Danderydsgården i samband med Kungäpsets besök i Danderyd i början av september blev mycket uppmärksammasad.

Vår husdokumentation har fortlöpande kompletterats liksom vårt övriga arkiv, bildarkivet har digitaliserats, nya skrifter har tagits fram och vårt utställningsmaterial har kompletterats och vidareutvecklats. En förnyelse och utveckling av föreningens hemsida har påbörjats.

Antal medlemshushåll var vid årets utgång cirka 450. Föreningen hade under året fått 38 nya medlemmar.

Resultatet av 2012 års verksamhet var 9 089 kronor och omsättningen 84 705 kronor. Föreningens egna kapital uppgick vid årets utgång till 184 731 kronor .

Enebybergs gård ägs och underhålls av Danderyds kommun genom dess tekniska kontor. Paul Degen Catering arrenderar gården och står för uthyrning och servering. Vår förening har ett väl fungerande samarbete med arrendatorn.

Föreningen har under flera år uppmärksammat kommunen på brister i underhållet av gården. Under 2011 och 2012 genomfördes visst yttre underhåll, främst ommålning av fönsterluckor och foder. Vidare har de mest nerslitna och skadade golven slipats och ytbehandlats. Arrendatorn har på egen bekostnad renoverat salen på övre våningen.

Föreningen har också upprepade gånger fäst tekniska kontorets uppmärksamhet på att kommunens entreprenör för skötseln av trädgården (JR) inte utfört vad som avtalats med kommunen. Bland annat har gräsmattorna inte klippts som avtalats och när gräset äntligen klipptes har den bildade stora mängden gräsklipp vid flera tillfällen fått ligga kvar. Entreprenören har enligt Tekniska kontoret skiljts från sitt uppdrag.

Hela verksamhetsberättelsen kommer att läggas ut på föreningens hemsida och finnas tillgänglig vid årsmötet.

*Jan Olof Carlsson*

---

## **Är du intresserad av Enebybergs historia och utveckling?**

Naturligtvis – eftersom du är medlem i Enebybergs Gårds Förening där vi gemensamt dokumenterar vår lokala historia och påverkar utvecklingen.

Till vår dokumentation behövs fler berättelser från enebybergare. Det kan vara ”vanliga” människors enkla historier. Exempelvis - när jag började skolan, hur vi köpte hus och bildade familj i Enebyberg, att arbeta vid SLO, nu går jag med rullator och en gång var jag duktig idrottare i EIF. Enkla fakta som stomme för dokumentation eller en berättelse för Gårdsnytt. Gärna bilder. Kanske känner du någon som har en historia som inte bör gå förlorad. Kanske kan du hjälpa till med att intervjua eller skriva ner sammanfattningar av gamla inspelade intervjuer.

Vårt rop på teknisk hjälp i förra Gårdsnytt med att digitalisera gamla kassetband är fortfarande aktuellt.

Hör av dig till Anita Andersson 073 679 86 02, [anita.andersson40@gmail.com](mailto:anita.andersson40@gmail.com)

---

## **Kulturbiennalen i Danderyd 2013**

Ett tiotal ideella föreningar och organisationer i Danderyd har som det redan berättats i tidigare Gårdsnytt gemensamt tagit ansvaret för att planera och låta genomföra en kulturbiennial i Danderyd 2013. Den kommer att genomföras under två veckoslut med mellanliggande vecka, mellan lördagen den 7 och söndagen den 15 september. De organisationer som tagit på sig ansvaret är de fyra hembygdsföreningarna, däribland Enebybergs Gårds Förening, Nätverket Danderyds Konsthall, de tre biblioteksvänföreningarna, två villaägarföreningar samt Svenska kyrkan i Danderyd.

Biennalen kommer att invigas lördagen den 7 september, som samtidigt är Danderyds dag. Söndagen den 8 september är Enebybergs dag, då vår förening kommer att genomföra flera aktiviteter. Lördagen den 14 september är Stocksunds dag och söndagen Djursholms dag, då också biennalen avslutas.

Särskilt de medverkande föreningarna men också andra sammanslutningar och skolor kommer att genomföra ett stort antal arrangemang under biennialveckan. De mest omfattande kommer det nybildade men redan mycket aktiva Nätverket Danderyds Konsthall att genomföra med öppet hus hos ett 50-tal Danderydskonstnärer i en samordnad konstrunda.

En arbetsgrupp ledd av vår förenings vice ordförande Anita Andersson samordnar de enskilda programmen under biennialveckan.

*Jan Olof Carlsson*

---

## **”Kungakartan” utställd på biblioteket**

*I samband med kungaparets besök i Danderyd i september 2012 hade Danderyds fyra hembygdsföreningar gått samman om en utställning utanför Danderydsgården, där kungaparet med sitt följe passerade på väg till avslutningen av besöket i Kvarnparken. Utställningen visade hur villastäderna i Danderyd kom till, bland annat genom den stora kartbild hembygdsföreningarna låtit göra. ”Kungakartan” har sedan dess ställts ut på andra platser.*



*Den stiliserade Danderydskartan med villastädernas tillkomsthistoria*

Temat för utställningen var villastädernas i Danderyd tillkomst kring förra sekelskiftet med Roslagsbanan som den gemensamma nämnaren och förutsättningen.

I koncentrerade texter, läsbara på flera meters avstånd, beskrevs utvecklingen från den rena landsbygdssocken fortfarande vid 1880-talets mitt med därefter

framväxande villastäder med ursprung i några av den tidens större gårdar.

Först Stocksunds villasamhälle på Stockbys mark, sedan Djursholm, och därefter Enebybergs Villastad på en avstyckad del av den stora egendomen Enebyberg, ägd av villastadens grundare Ernst Kihlberg.

Västra Danderyd började exploateras på 1920 talet på mark från Nora och Mörby gårdar.

Hembygdsföreningarna hade låtit göra en stiliserad karta med måtten drygt två gånger en meter över Danderyd på 1880-talet med de nuvarande kommundelarnas karaktärsbyggnader inlagda som symboler. Den stora kartbilden väckte stor uppmärksamhet och kungaentouraget, som enligt den snäva tidsramen bara skulle

promenera förbi uppehöll sig i tio minuter vid kartan och utställningarna intill.

”Kungakartan” har därefter varit utställd i kommunens information i Mörby Centrum och kommer under våren 2013 att ställas ut i kommundelsbiblioteken, i Enebyberg under tre veckor från den 28 januari. Välkomna!

Enebybergs Gårds Förening har nu kompletterat ”Kungakartan” och dess texter med bilder och kartor ur föreningens arkiv.

”Kungakartan” framställdes av vår styrelseledamot Jan Peter Zetterström. Projektet hölls samman av vår förening i samarbete med de andra tre hembygdsföreningarna i Danderyd.

*Jan Olof Carlsson*

---

## Dansbanan i Västra Enebyberg

*I Gårdsnytt 2012 nr 2 berättade vi om dansbanorna i Enebyberg och efterlyste bilder från danser i 1900-talets Enebyberg. I samband med forskning om Petrus Eriksson (se Gårdsnytt 2012 nr 4) har jag läst många nummer av EIF:s medlemsblad, som för övrigt ger en bra inblick i samhällets historia och utveckling från 1917, då Medlemsbladet utkom första gången, och framåt. Där fastnade jag för berättelsen om dansbanan 1925 skriven av signaturen Espaniol.*

EIF hade ju haft en dansbana på Björkvägen men den låg nere. Danser var en bra inkomstkälla för föreningar och som Espaniol skriver ”togo tre vise män ur styrelsen sig friheten att stöta på herr Kihlberg vid Enebybergs gård i akt och mening att av hans mark kunna få disponera en bit att lägga en dansbana på”.

Berättelsen fortsätter:

”En solig söndagsmorgon ledsagade han oss ut i terrängen söder om egendomen, där han demonstrerade alla möjliga terrängknippen, både lämpliga och olämpliga för en dansbana. - - - Där fanns

många frestande ställen, men när vi överlagt och kalkylerat övriga med en dansbana följande utgifter fattade vi allmänt posto vid kärret i Fenixvägens förlängning. Vi tackade, bockade oss, blevo lämnade ensamma, pustade ut och reflekterade.”

En dansbana i Stocksund skulle bort och det är en lång berättelse om hur man hade som söndagsarbete dels att riva och förpacka dansbanan i Stocksund och dels jobba med väganläggning och dränering av kärret samt dikesgrävning för elektrisk kabel till platsen. Allt för hand utan

maskiner. Dansbanan hade arbetsnamnet ”Skapelsen”.

I stället för att gjuta ett trettiotal pelare, vilket skulle bli för dyrt och tidskrävande, kom man på att köpa kloakledningsrör av cement, ställa dem på högkant och fylla i och omkring med cementbruk.

Transporten av dansbanan blev inte utan problem. Det fick bli flera vändor. Sista helgen körde man på lördagen i diket vid Rinkeby. Förbipasserande bönder fick upp lastbilen med lasset i behåll. Det ville de ha 2 kronor för, vilket de också fick.

På söndagen visade det sig att lasset med musikestraden var i högsta laget, 4,5 meter, och man fick ta det försiktigt vid alla stolpstag som korsade vägen, men med lite svinn gick det till sist. Bilvägen slutade några hundra meter från platsen så sista biten bar de frivilligt arbetande männen fram virket.

Det blev fler söndagar. När man kommit en bra bit på bygget kom skogvaktar Persson och befälde att arbetet skulle upphöra, ty en väg skulle dras fram. ”Så var den dan helgad åt Hin”, skriver Espaniol.

Överläggningar under veckan ledde till att man kunde fortsätta nästa söndag. På julaftons morgon lades de sista pappremorna på taket och en vacker majdag var Skapelsen klar för invigning. Den fem man starka orkestern spelade upp och det hela blev succé.

Signaturen Espaniol är värd en egen artikel. Helt kort så torde det vara Carry

Trouvé (1902-1970) som år 1922 var i Spanien och mycket framgångsrikt spelade fotboll i Madrid, började i D-lag hos Atletico men klättrade snabbt upp till A-laget.

I samma blad har en annan skribent en artikel under rubriken ”Mål och medel” där han beskriver föreningens ekonomi, att man inte får något anslag detta år och är beroende av inkomsterna från dansbanan.

Han skriver också att det stora flertalet av samhällets invånare gläds åt dansen eller åt att ha dansbanan som mål för en aftonpromenad, få lyssna till musik och beskåda dansen. De år man inte hade dansbana märktes ett utbrett missnöje och ungdomen drog sig från samhället för att på andra orter söka nöjen.

Det har tydligen varit en del kritik, rykten och missnöje som skribenten försöker bemöta. Han framhåller att det inte förekommit någon oordning vid dansbanan där man haft effektiv vakthållning. Att alla inte gillar musiken beror på att olika tider har olika smak.

Det som skribenten inte har något motargument mot är att det tydligen kan vara höga röster när besökarna drar hemåt i de sena sommarkvällarna.

Som sagt – har du bilder från dans i Enebyberg under 1900-talet, på ”Skapelsen” eller på Folkets Hus? Då vill vi gärna få kopiera dem till Enebybergs Gårds Förenings bildarkiv.

*Anita Andersson*



**Har du bytt adress?** Meddela Din nya adress till  
Föreningens registeransvarige  
Ove Israelsson  
Cedervägen 33  
182 48 ENEBYBERG  
Ove.Israelsson@telia.com  
08-758 87 53

---

## En vandring om nöjen, kultur och föreningsliv

*En söndag i oktober genomförde föreningen en vandring i östra Enebyberg med drygt 25 deltagare i under ledning av Anita Andersson och Lars Johnsson. Samlingsplatsen var hörnet Gethagsvägen (f.d. Bragevägen) / Östra Banvägen (f.d. Sturevägen).*

Temat var nöjen, kultur och föreningsliv och tog deltagarna förbi det som en gång var biograf, kafé, Folkets Hus, kapell, kyrka, idrottsplan, skridskobana och dansbana under villasamhällets första hundra år.

Vandringen var mycket uppskattad och deltagarna aktiva och deltog livaktigt med sina egna minnen när de passerade intressanta hus där det till exempel funnits affärer och andra småföretag. Föreningen återkommer med fler vandringar.



*Anita Andersson (t.h.) guidar där hon växte upp*

*Text och bild Jan Löfgren*

---

## Enebybergs Gårds Förening medlemsavgift för 2013

Inbetalningskort bifogades förra Gårdsnytt men eftersom det är lätt att tappa bort dem i jul- och nyårsbestyren påminner vi om medlemsavgiften. Med detta nummer av Gårdsnytt bifogas inbetalningskort för år 2013 till de medlemmar som per 25 januari inte betalt medlemsavgiften. Har ni betalt avgiften därefter ber vi er bortse från denna påminnelse. Medlemsavgiften per år är 100 kronor för familj och 75 kronor för enskild medlem. Vårt Plusgiro är 114667-9.

---

### Enebybergs Gårds Förening och Gårdsnytt

Enebybergs Gårds Förening  
www.enebyberg.com  
Plusgiro 114667-9

C/o Jan Olof Carlsson  
Fenixvägen 5,  
182 46 Enebyberg

Gårdsnytt  
Redaktör Johanna Haddäng  
Tryck Stockholms Läns  
Grafiska

---